

Araştırma / Original article**Psikiyatri hekimlerinde yeğlenen giyim biçimi ve hasta-hekim ilişkisine etkisi**Ürün ÖZER,¹ Veysi ÇERİ,² Güliz ÖZGEN,³ Bahadır TURAN⁴**Öz**

Amaç: Kişilerarası ilişkilerde ilk izlenim önem taşır. İlişki kurmak hekimle hastanın birlikte yürüteceği tedavi sürecinin temelini oluşturur. Hekimlerin giyiminin hasta-hekim ilişkisinde büyük farklılıklar yaratabileceği ileri sürülmüştür. Çalışmamızda psikiyatri hekimlerinin ve hastalarının psikiyatri hekimlerinde yeğledikleri giyim biçimlerini ve hasta-hekim ilişkisine etkileri konusundaki görüşlerini araştırmak amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmaya psikiyatri polikliniğine başvuran ardışık 150 hasta ile 100 psikiyatrist alındı. Katılımcılara sosyodemografik veri formunun ardından, farklı giyim biçimlerinin resimleri gösterilerek psikiyatri hekimi giyim tercihleri ve hasta hekim ilişkisine etkilerine ilişkin sorular içeren anket formu dolduruldu. **Bulgular:** Hastaların yaş aralığı 19-79, ortalaması 39.3±2.8, 73'ü (%48.7) kadın, 77'si (%51.3) erkekti. Kırkına (%26.7) psikotik bozukluklar, 52'sine (%34.7) duygudurum bozuklukları, 31'ine (%20.7) anksiyete bozuklukları, 27'sine (%18.0) diğer tanılarının bulunduğu belirlendi. Hekimlerin yaş aralığı 24-59, ortalaması 32.4±8.2, 52'si (%52.0) kadın, 48'i (%48.0) erkekti. Ortalama hekimlik süresi 7.7±8.2 yıl, psikiyatri hekimliği süresi 6.2±7.2 yıl olarak bulundu. Atmış sekizi (%68.0) asistan hekim, 32'si (%32.0) uzman hekimdi. Hekimlerin psikiyatri hekiminin giyimine yüklediği önem hasta grubundan yüksekti. Hastaların hem erkek (%54.7, s=82) hem kadın (%50.0, s=75) psikiyatri hekiminde ilk sırada beyaz önlüğü yeğlediği, hekimlerin ise erkek psikiyatri hekiminde günlük (%56.0, s=56), kadın psikiyatri hekiminde yarı resmi (%52.0, s=52) giyimi yeğlediği bulundu. Hekim grubunda iki cinsiyet için de beyaz önlüğü yeğleyen yalnız beş (%5.0) kişiydi. **Sonuç:** Sonuç olarak, psikiyatri hastaları psikiyatri hekiminin giyim biçimini hekimler kadar önemsememekle birlikte, beyaz önlük giyilmesini yeğlemektedir. Dolayısıyla beyaz önlük hasta-hekim ilişkisini olumlu etkileyebilir ve hekimin iyi bir izlenim yaratmasında yardımcı olabilir. (Anadolu Psikiyatri Derg 2016; 17(1):51-55)

Anahtar sözcükler: Psikiyatri, hekim giyimi, beyaz önlük

The preferred clothing style in psychiatrists and its effect on the patient-physician relationship**ABSTRACT**

Objective: First impression carries significance in interpersonal relations. Establishing a relationship also forms the basis of the treatment process which will be conducted by the patient and the physician together. Physicians' clothing has been suggested to create major differences in physician-patient relationship. In this study, it was aimed to investigate the clothing style of psychiatrists preferred by psychiatrists and psychiatric patients and their opinion about its possible effects on physician-patient relationship. **Methods:** Consecutive 150 patients who applied to psychiatry outpatient clinic and 100 psychiatrists were included in the study. At first, sociodemographic data form was completed. Then, the pictures of different clothing styles were shown to participants and a questionnaire about its possible effects on physician-patient relationship was applied. **Results:** Mean age of the patients was 39.3±2.8

¹ Uzm. Dr., ³ Doç. Dr., ⁴ Asist. Dr., Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul

² Uzm. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Sakarya

Yazışma adresi / Correspondence address:

Uzm. Dr. Ürün ÖZER, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araş. Hast., İstanbul, Türkiye
E-mail: urunozer@gmail.com

Geliş tarihi: 28.11.2014, Kabul tarihi: 26.01.2015, doi: 10.5455/apd.180133

(range 19-79 years), 73 (48.7%) patients were female, 77 (51.3%) patients were male. Diagnoses of 40 (26.7%) patients were psychotic disorders, 52 (34.7%) were affective disorders, 31 (20.7%) were anxiety disorders and 27 (18.0%) patients were diagnosed with other disorders. Mean age of the psychiatrists was 32.4 ± 8.2 (range 24-59 years), 52 (52.0%) psychiatrists were female, 48 (48.0%) psychiatrists were male. Mean duration of practicing medicine was 7.7 ± 8.2 years, and mean duration of practicing psychiatry was 6.2 ± 7.2 years. The number of psychiatry residents was 68 (68.0%), and the number of psychiatrists was 32 (32.0%). It was found that psychiatrists attached more importance to physician's clothing compared to patient group ($p < 0.01$). Patients' first choice was white coat for both male (54.7% $n=82$) and female (50.0% $n=75$) psychiatrists. While psychiatrists' first choice was casual wear (56.0% $n=56$) for male psychiatrists and semi-formal wear (52.0%, $n=52$) for female psychiatrists. Only five (5.0%) psychiatrists preferred white coat for both male and female psychiatrists. **Conclusion:** Although psychiatric patients do not attach importance to psychiatrist's clothing style as psychiatrists, they prefer that psychiatrists wear white coats. Therefore wearing white coat may positively affect physician-patient relationship and may help the physician to create a good impression. (Anatolian Journal of Psychiatry 2016; 17(1):51-55)

Keywords: psychiatry, physician clothing, white coat

GİRİŞ

Kişilerarası ilişkilerde ilk izlenim önem taşır. İlişki kurmak hekim ve hastanın birlikte yürüteceği tedavi sürecinin de temelini oluşturur. Hekimlerin giyiminin hasta ve hekim arasında kurulacak olan güven ilişkisinde büyük farklılıklar yaratabileceği ileri sürülmüştür. Beyaz önlük uzun yıllardır tıp mesleğinin temel görünümünü oluşturmaktadır.¹ Hekimlik mesleğiyle birlikte değişen çalışma biçimleri ve toplumsal beklentiler sonucunda hekimlerin giyim biçimleri de değişim göstererek daha az resmi hale gelmiş, hekimler tarafından beyaz önlüğün yeğlenmesi azalmıştır.²

Literatürde hekimlerin dış görünüşü ve bunun hasta-hekim ilişkisi üzerine etkilerini araştıran çok sayıda çalışma vardır. Birçok çalışmada hastalar hekimlerinin beyaz önlük giymesini yeğlemiştir.^{1,3,4} Hastaların hekimlerde yarı resmi bir giyim tarzını resmi giyim tarzına veya beyaz önlüğe yeğlediklerini bildiren² veya hekimin giyim biçiminin hastalar tarafından önemli bulunmadığını belirten⁵ çalışmalar da vardır. Psikiyatri kliniğinde yatan hastalarda yapılan bir çalışmada da şık görünüm ve beyaz önlük hastalar tarafından ilk sırada yeğlenmiştir.⁶

Çalışmamızda günümüzde psikiyatri hekimlerinin ve psikiyatri polikliniklerine başvuran hastaların psikiyatri hekimlerinde yeğledikleri giyim biçimlerini belirlemek ve giyim biçiminin hasta-hekim ilişkisine etkileri konusundaki görüşlerini karşılaştırmalı olarak incelemek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmanın örneklemini hastanemiz 6. Psikiyatri Kliniği Polikliniklerine muayene ve tedavi amacı ile başvuran hastalar ve hastanemizde çalışan psikiyatristler (asistan ve uzman) oluşturdu. Çalışmaya alınma ve dışlama ölçütlerini karşıla-

yan ardışık 150 hasta ile 100 psikiyatrist çalışmaya alındı. Çalışmaya katılmayı kabul eden ve aydınlatılmış onam alınan katılımcılara öncelikle sosyodemografik veri formu verildi. Ardından farklı hekim giyim biçimlerini gösteren resimlerin yer aldığı kart (Resim 1) gösterilerek psikiyatri hekimini giyim tercihleri ve bunun hasta hekim ilişkisine etkilerine ilişkin sorular içeren ve araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu dolduruldu. Çalışma için hastanemiz etik kurulundan onay alındı.

Çalışmaya alınma ölçütleri 18 yaş ve üstünde olmak, çalışmaya katılmayı kabul etmektir. Dışlama ölçütleri akut mani veya psikotik tablo içinde olmak, bunama veya zeka geriliği tanısı konmuş olmak, görme ve/veya işitme engelli olmak olarak belirlendi.

BULGULAR

Çalışmaya katılan 150 hastanın yaş aralığı 19-79 ve ortalaması 39.3 ± 2.8 olup, 73'ü (%48.7) kadın, 77'si (%51.3) erkekti. Eğitim durumu açısından beşi (%3.3) okuryazar, 66'sı (%44) ilköğretim, 46'sı (%30.7) lise, 33'ü (%22) üniversite mezunuydu. Hastaların hastalık süresi ortalama 7.9 ± 7.8 yıl olup, tanıları incelendiğinde 40'ına (%26.7) psikotik bozukluklar, 52'sine (%34.7) duygudurum bozuklukları, 31'ine (%20.7) anksiyete bozuklukları, 27'sine (%18.0) ise diğer tanıların konduğu belirlendi.

Hekimlerin ($s=100$) ise yaş aralığı 24-59, ortalaması 32.4 ± 8.2 olup, 52'si (%52.0) kadın, 48'i (%48.0) erkekti. Hekimlerin ortalama hekimlik süresi 7.7 ± 8.2 yıl, psikiyatri hekimliği süresi ise 6.2 ± 7.2 yıl olarak bulundu; 68'i (%68) asistan hekim, 32'si (%32) uzman hekimdi.

Hasta ve hekim grubu psikiyatri hekiminin giyim biçiminin önemi ve etkileri konusundaki görüşleri açısından karşılaştırıldığında, hekimlerin psiki-

Resim 1. Psikiyatri hekimi giyim biçimleri (Beyaz önlük, resmi, yarı resmi ve günlük)

Tablo 1. Katılımcıların psikiyatri hekiminin giyiminin önemi ve etkileri konusundaki görüşleri

	Hasta grubu (s=150)		Hekim grubu (s=100)		p
	Sayı	%	Sayı	%	
Sizin için psikiyatri hekiminin nasıl giyindiği önemli midir?					
Önemsiz	68	45.3	13	13.0	0.001
Önemli	82	54.7	87	87.0	
Psikiyatri hekiminin giyimi ona duyulan güveni etkiler mi?					
Etkilemez	85	56.7	7	7.0	0.001
Etkileyebilir/Etkiler	65	43.3	93	93.0	
Psikiyatri hekiminin giyimi tedavi sürecini etkiler mi?					
Etkilemez	102	68.0	32	32.0	0.001
Etkileyebilir/Etkiler	48	32.0	68	68.0	

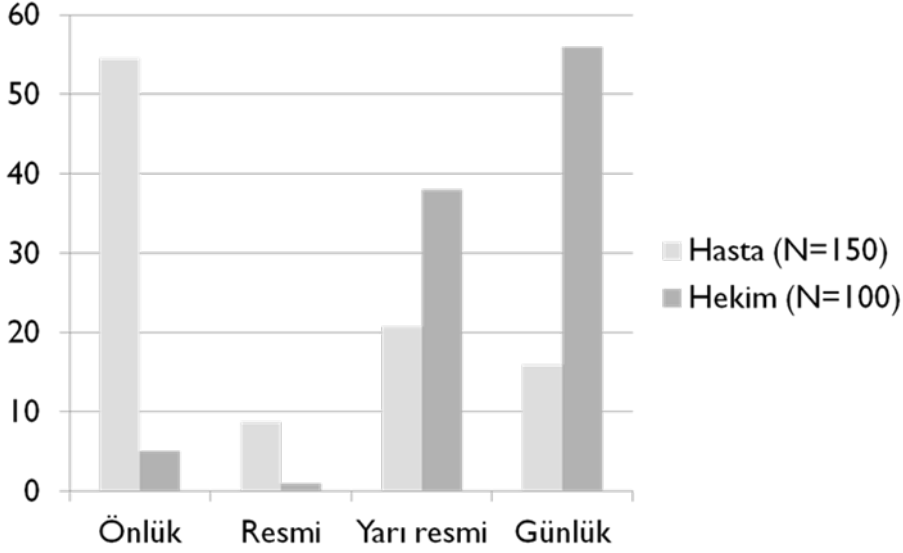
yatri hekiminin giyimine yüklediği önemin hasta grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulundu ($p<0.01$). Bu karşılaştırmada elde edilen diğer bulgular Tablo 1’de

verilmiştir.

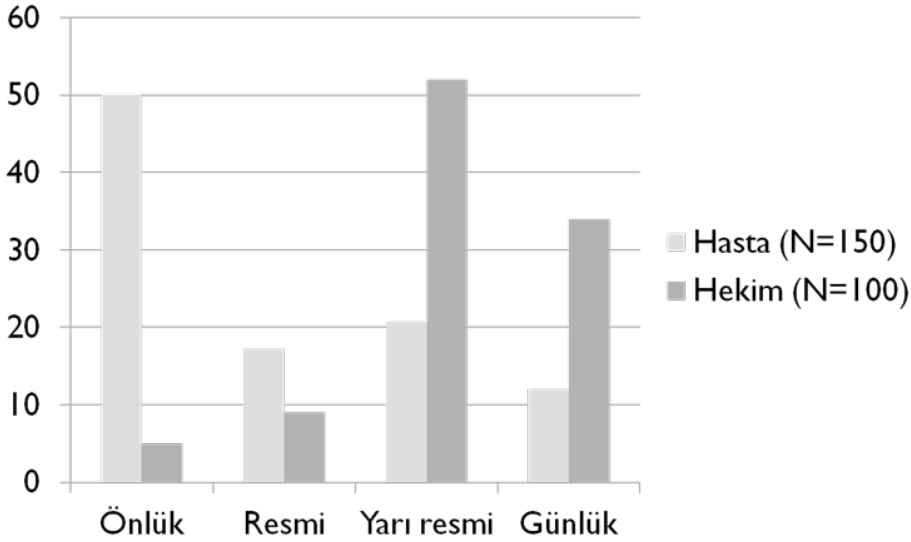
Hasta ve hekim grubu psikiyatri hekiminin giyim biçimi tercihleri açısından karşılaştırıldığında,

54 Psikiyatri hekimlerinde yeğlenen giyim biçimi ve hasta-hekim ilişkisine etkisi

hastaların hem erkek (%54.7, s=82) hem kadın (%50, s=75) psikiyatri hekiminde ilk sırada beyaz önlüğü tercih ettiği, hekimlerin ise erkek psikiyatri hekiminde günlük (%56, s=56), kadın psikiyatri hekiminde ise yarı resmi (%52, s=52) giyim biçimini tercih ettiği bulundu. Hekim grubunda iki cinsiyet için de beyaz önlüğü yeğleyen yalnız beş (%5) kişiydi. İki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark saptandı ($p<0.01$). Bu karşılaştırmada elde edilen diğer bulgular Grafik 1 ve 2’de verilmiştir.

Grafik 1. Katılımcıların kadın psikiyatri hekiminde yeğledikleri giyim biçimi (%)

Grafik 2. Katılımcıların erkek psikiyatri hekiminde tercih ettikleri giyim biçimi (%)

TARTIŞMA

Literatürde hastaların hekimlerde çoğunlukla beyaz önlüğü yeğlediği, bu görünümün tanınabilirlik, temizlik, profesyonellik, bilimsellik gibi izlenimler uyandırdığı belirtilmiştir.^{1,3,4} Rehman ve arkadaşlarının³ çalışmasında katılımcıların %73’ü beyaz önlüklü görünümü seçmiş ve

Anatolian Journal of Psychiatry 2016; 17:51-55

hekimin giyimi ile hekime duyulan güven arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.

Türkiye’de de beyaz önlük ilk sırada yer almış, Sönmez ve arkadaşlarının⁷ çalışmasında katılımcıların çoğu hekimin giyiminin hekim-hasta ilişkisini etkilemeyeceğini belirtmiştir. Psikiyatri kliniğinde yatan hastalar tarafından da şık görü-

nüm ve beyaz önlük ilk sırada seçilmiştir.⁶ Çalışmamızda ayaktan psikiyatri hastalarında literatürle benzer şekilde beyaz önlük %54.7 ve %50 olmak üzere yüksek oranda yeğlenmiştir.

Douse ve arkadaşları,⁸ hastaların hekimlere göre beyaz önlüğe daha fazla önem verdiklerini ileri sürmüştür. Başka bir çalışmada ise, hekimin giyim biçiminin hastalar tarafından önemli bulunmadığı belirtilmiştir.⁵ Çalışmamızda hastaların psikiyatri hekiminin giyim biçimine hekimler kadar önem vermediği belirlenmiştir.

Çalışmalarda özellikle genç hekimlerin beyaz önlük giymediği,⁹ önlük giymeyen hekimlerin çoğunun ise psikiyatri veya pediatri kliniğinde çalıştıkları ve hasta ile kurdukları ilişki üzerine

beyaz önlüğün olumsuz etkilerinden kaçınmayı amaçladıkları belirtilmiştir.¹⁰ Çalışmamızda psikiyatri hekimlerinin çoğunun günlük veya yarı resmi giyimi yeğledikleri bulunmuştur.

Hastaların tek bir kurumdan seçilmiş olması needniyle, çalışma sonuçlarının genellenememesi çalışmanın kısıtlılığı olarak kabul edilebilir.

Sonuç olarak psikiyatri hastaları psikiyatri hekiminin giyim biçimini hekimler kadar önemsememekle birlikte, psikiyatri hekiminin beyaz önlük giymesini yeğlemektedir. Dolayısıyla beyaz önlük hasta-hekim ilişkisini olumlu yönde etkileyebilir ve hekimin iyi bir izlenim yaratmasında yardımcı olabilir.

KAYNAKLAR

1. Gherardi G, Cameron J, West A, Crossley M. Are we dressed to impress? A descriptive survey assessing patients' preference of doctors' attire in the hospital setting. *Clin Med* 2009; 9(6):519-524
2. Lill MM, Wilkinson TJ. Judging a book by its cover: descriptive survey of patients' preferences for doctors' appearance and mode of address. *BMJ* 2005; 331(7531): 1524-1527.
3. Rehman SU, Nietert PJ, Cope DW, Kilpatrick AO. What to wear today? Effects of doctor's attire on the trust and confidence of patients. *Am J Med* 2005; 118:1279-1286.
4. Gooden BR, Smith MJ, Tattersall SJ, Stockler MR. Hospitalized patients' views on doctors and white coats. *Med J Austr* 2001; 175(4):219-222.
5. Neinstein LS, Stewart D, Gordon N. Effect of physician dress style on patient physician relationship. *J Adolesc Health Care* 1985; 6(6):456-459.
6. Gledhill JA, Warner JP, King M. Psychiatrist and their patients: views on forms of dress and address. *Br J Psychiatry* 1997; 171(3):228-232.
7. Sönmez HM, Yollu B, Sevinçok L. Hekimlerin beyaz önlük giymesi hakkında halkın düşünce ve tutumları. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2010; 17(1):1-6.
8. Douse J, Derrett-Smith E, Dheda K, Dilworth JP. Should doctors wear white coats? *Postgrad Med J* 2004; 80:284-286.
9. Watson DAR, Chapman KE. What do Australian junior doctors think of white coats? *Med Educ* 2002; 36(12):1209-1213.
10. Farraj R, Baron JH. Why do hospital doctors wear white coats? *J R Soc Med* 1991; 84(1):43.